

انسان و عظمه سويله مش اولديني سوزا كرفنا بسوز ايسه و بسوزدن غازي پاشانك جاني صيقله مش ايسه، او غزنه لر بسوزي واعظ افنديدن چوق اول سويله مش ايدى. بناءً عليه غازي پاشانك جاني ده دها اول كنديلري صيقله مش بوليور .

مع هذا غازي پاشانك بسوزدن جاني صيقله جفته . احتمال ورميوز . خصوصيه ، واعظ افندي ، مجاهده انساننده مقابل فتوال ورن مشهور درت خواجه دن بري ايمش . شو حالده واعظ افنديك حساس ومدرك بذات اولديني آكلاشيلور . بويله بر ذانك انساني وعظمه غير معقول سوزلر سويله مش اولديغه قولاي قولاي اينانه ميوز . اكر بر شيلر سويله مش ايسه ، مطلقاً معقول سوزلر اولق لازم كير . معقول سوزلر نه غازي پاشانك جاني صيقار ، نه ده مملكته فنانى طوقونور . قبول ايدلم كه حقيقتاً فنا سوزلر سويله مشدر ، شخصك فنانى عرومه تشميل ايتك غرضكارلق دكل نه در ؟ بعض غزنه لرك اخلاقه ، اجتماعياته ، معنوياته هاند يازيلري ملت و مملكته الكمضر يازيلدر . اولرك بوفنانى عموم مطبوعات تشميل ايتك نرم حق شناسلغمزه مغاير بحال و حر كندر . مخارك ديكر بر خواجه افندي به عطفاً بويلديكي سوزده بر صديه اولسه كر كدر . خواجلر عليه . براپ اوجي آله ايتك ايچون وسيله احضارنده بض غزنه لرك مامرانه ماناوره لري آز دكلدر . ديكر بر خواجه افندي اكر حقيقتاً خواجلرك مملكته فنانى يابدقلىر نه قانع اولديني سويله مش ايسه ، بو خواجه يائي بر آدمدر ، يا خود فنا بر كيمسدر . ابي بر آدم ايسه ، عموم خواجلرك فاولمادقلىر نه دلالت ايدر . فنا بر آدم ايسه سويلديكي سوزك ماصدق بالذات كنديسى ديمكدر ا بعض غزنه لرك بومشله بي بك زياده اعظام ايدر ك بوكا باش مقالهلر تخصيص ايتلرينك ، جامعلرده واعظاري وعظدن منع ايتك قدر حريت شكنانه توصيه لرده بولونلرينك معناسي ، حكمتي طوغروسي آكلاشيله مايور . محفى ده شوراسيدر كه بر طرفدن عصريلكدن ، تجدد و حريتدن بحث ايتدكاري حالده ديكر طرفدن قرون وسطائى توصيه لرده بولونمقدن چكنا ميوزلر . عجبا حريت از قدر قورنوله جق بر شيميدر ؟ حق توصيه ، اسلامده الك مهم بر وجيه در . و هر كس دن زياده علما بو وظيفه ايله مكلفدر . ملتلك باعث شوكت واعتلاسي اولان بو حريت اساسلريني كورلنك ده عجباً «عصريلك» مقتضاسي ميدر ؟

بارده معلم و معلملر

تونيده نشر اولسان (بالاق) رفيقزده «معلمك حياتي» عنواني آلتنده آقرمه دن كوندريلن بر مكتوبى اوقود ايكن :

«آقشام اولري، هيب برابر، معلم و معلملر مجلسك فارشونمده كي باره كينمك .»

جله سي نظر دقنى جلب ايتدى . معلم ومعلملر متحداً باره كيتسولر !

امان ياري ! صافين بو بر سرچ قلم اولماسون ؟ آقرمه ده كي بومعلمك حياتنه زوالى معلم افندي نه قدر ممنون !

بومعلم افندي به خبر ويره يم كه آوروپاده معلملر ايله معلملري بويله بارلده كورسملر هپسني برون وظيفه لرندن هغو ايدرلردى . دكل بويله متحداً ، بر معلم ومعلمه منفرداً بيله بر باره كيده مزل . آوروپانك او سربست يرلنده هر صنف خلقك كيده جي يرلر ميندر . معلم ومعلملر ، مداوميني ، شوخ شرب ، حق آچيقجه ، چالغيلي بر چايخانه بيله كيدوب چاي ايچمه مزل . اولرك كيده جكاري يرلر ، جدى و آخر باشلي انسانلرك كيتدكاري محاردر . هله بارلر آياق باصه مازلر . چوق يازيكي كه آقرمه ده معلم ومعلملرك باخصوص مجتمعا باره كيده ميه جكاري آكلاشيله ماشدر . اورايه كيتكي حريتك مقتضياتندن هدا ايتشلر ا نه ياكلش تلي ! آوروپاده ظن اولونماسون كه هر كسه حدسز بر حريت بخش اولونمشدر . اوراده كي قييدات صرف قانون دكلدر . قانونده معلم افندي فلان يره كيره مزل ديه بر قيد يولدر . فقط بوليدى ، اخلاق اجتماعيه لويار . معلم افندي بي اويله بر يره ، مثلاً بارده كورديلري ، آرتق معلم افنديك ويا معلمه خانمك حيتيى بو اولور كيدر . ظن ايدرم چو چوق بابالري ده آغزلريني آچوب ، كوزلريني بومارلردى . بيلسه كز بويله تعليم وتدريس ايله مكلف اولانلر ، كنديلريني نه قدر صيق طوتارلر .

معلم ومعلملرك هب برلنكده قانقوب ده باره كيتدكاري اورالده ايشيدنلرك آلندن معارف نظارت ويا مديريت زور قورتيلور . كذاك حاكمرده ايسته دكاري يرلر كيدوب ولى كچيره مزل .

بر هيئت اجتماعيه ايچنده تربيه معنويه ايله مكلف اولانلر ، كنديلريني قابوب صاليور مزلر . وظيفه لرنده موفق اوله بيلك ايچون همشيرلرك حرمتلريني جلب ايتك لازم كير . بارلر كيدنلره ايسه تربيه وظيفه سي حواله ايديله مزل .

« اقدام »

افندي سقولى قارشيمنده خواجهلر نه ياريمور ؟

دارالمعلمين معلملرندن جودت بك ، دارالمعلمين ماذونلري قونقرمه سنه اتحافاً هلال احمر غزنه سنده مهم بر مقاله نشر ايتمشدر . بعض فقره لريني عينا نقل ايديموز :

«كوروبورم كه ماذونلر مذك ايشي اسكيسنه نظر ايتدكجه آغيزلاشيلور . بوكا پروغراملرك واشخصاك صيق صيق دكيشديريله سندن باشقه استانبول محيطنك كوندن كونه ملوث بر حاله كله سي سائق اولوبور : ديشارينك بوتون بوزديني خواجلر ، مكتب ايچنده وچو قورله كنجرك روحنده يامق ضرورتيله آزيلور . هيكزه معلوم اولان بعض حادثه لره استنادله فكري ايضاح ايديم :
۱ — قومار ابتلاسي ، كنج قيز و اوغلانلري جاذبه سنه مغلوب ايديموز .
۲ — سواققره ، محله لره ، كوشه باشلرينه وازنجه يه قدر مساعده ايديلن «ايچكي» ، مكتبلري ده ساحه سنه چكيور . هر كسك هلتاً ايچديني يرلده اولر نيچين كرى قالسيلر ؟ ديه نلر چو غاليور .

۳ — مكتبده وسوقافده طاشينماسي لازم كلن قيافت شكل ، اطرا ديني غائب ايتدى . بناءً عليه ، ناموسلو بر كنج قيز ، قاشقه قيافته مكتبه كلكدن چكينه بور واوني محذور تلق ايتدور . عرفان هلكه داخل اولانلرك بالديرلره بويون وكوكسك زمره قدر آچيلماسنه مساعده ايديله بيله جكني كيمسه كيمسه به صورمايور . اداره ل حاجز ومساحه كار ، اويون حيران ، محيط متردى . محترم جلال اسعد بكك آقشام غزنه سنده (چيلاق قولولر) مقاله سي ، بزي ايقاظ ايتسه كر كدر .

۴ — محيط بوزولديني نسبتنده ، مكتبلرك قونترولى آرتيرماسي وبعض